

Болести на щитовидната жлеза и техните ефекти върху сърцето

Д-р Борислав Георгиев, г-р Вера Байчева, г-р Елена Костова
Национална кардиологична болница

Кардиолозите често лекуват пациенти с болести на щитовидната жлеза. Хипертиреозидизмът предизвиква и може да се изяви с предсърдно мъждене, докато хипотиреозидизмът е рисков фактор за развитие на коронарна болест на сърцето. Терапията с амиодарон може да предизвиква нарушения във функцията на щитовидната жлеза и, вместо да потисне аритмията, може да индуцира нови аритмии или да влоши изявата на ритъмното нарушение, наложило неговото приложение.

Хипертиреозидизъм

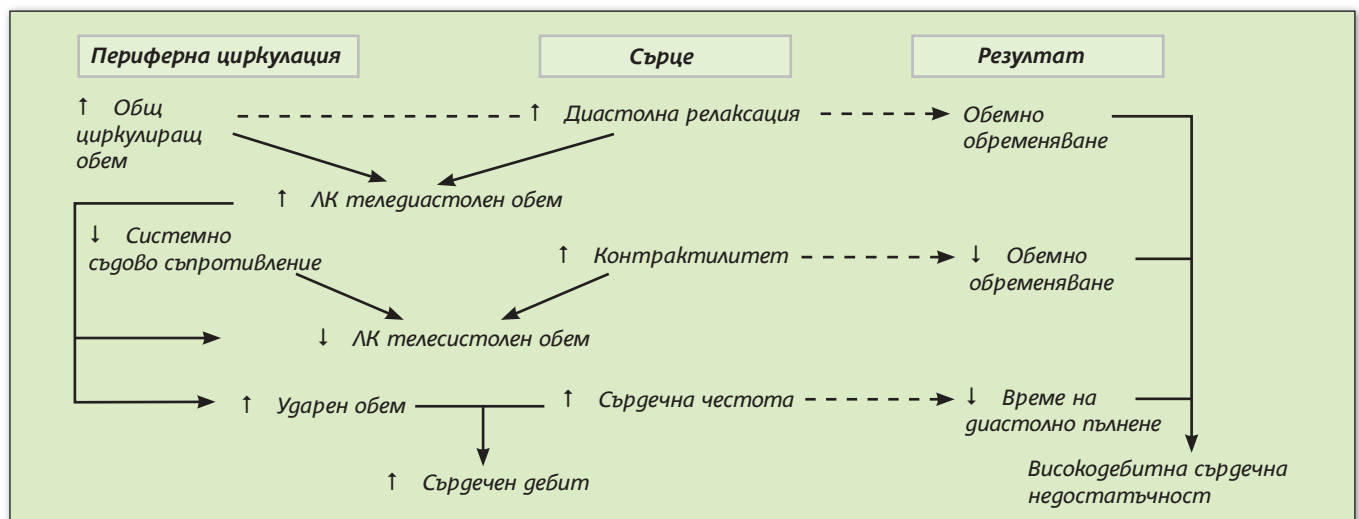
Хипертиреозидизмът е общо заболяване с честота около 1%; засяга предимно жените на възраст 30-50 години и обикновено (70% от случаите) е провокиран от болестта на Graves, която се характеризира с дифузна струма, орбитопатия, претибиален микседем и наличие на антитела в серума, стимулиращи рецепторите за тиреотропин (TSH). Повечето от останалите случаи (20%) се дължат на аутоимунната продукция на тиреоидни хормони от нодуларната струма.

Ефекти на тиреоидните хормони върху сърдечно-съдовата система

Щитовидната жлеза секретира два активни хормона: тироксин (T4), който представлява про-хормон,

и трийодотиронин (T3), който действа като краен медиатор. При хипертиреозидизъм е ексцесивно повишена продукцията на T3, което се дължи на хиперсекреция на хормона от щитовидната жлеза, е повишено монодейодирането на T4 в периферните тъкани, в резултат на което настъпват дълбоки промени в сърдечно-съдовата система чрез ядрени и извънядрени механизми на клетъчно ниво.¹

Взаимодействието между директните и индиректните действия на T3 върху периферната циркулация и сърцето са представени на фиг. 1.² Миокардният контрактилитет се повишава в резултат на промяна в експресията на протеина на тежката верига на миозина от β - до α -форма, повишава се транскрипцията на гена на калциевата АТФ-аза и се повишава калциевият и глюкозният захват. Тези промени понижават ефективността на сърдечните контракции и увеличават топлинната продукция. Преднатоварването е редуцирано, периферната съдова резистентност също е редуцирана с 50-70%, което се дължи на директните ефекти на T3 и на индиректните ефекти на ексцесивната продукция на млечна киселина (повишена тъканна термогенеза) върху съдовата гладка мускулатура. Кръвотокуът се повишава значително, особено в областта на кожата, мускулите и сърцето. Преднато-

Фиг. 1. Ефекти на хипертиреозидизма върху сърдечно-съдовата система

варването на сърцето нараства поради повишението на кръвния обем, което от своя страна се дължи на повишение на серумната концентрация на ангиотензин-конвертиращ ензим и еритропоетин, и последващо повишение на натриевата абсорбция в бъбреците и еритроцитната маса.

Хипертиреозизмът се характеризира с висока левокамерна фракция на изтласкване при покой, но, парадоксално, със сигнификантно понижено на фракцията на изтласкване при физическо натоварване. Възстановяването на еутиреозния статус е съпроводено с очаквано повишение на фракцията на изтласкване на лявата камера при физическа активност при същото натоварване и сърдечна честота.³ Тази обратима „кардиомиопатия“ може да обясни понижения толеранс към физическо натоварване при пациентите с хипертиреозизъм. Заемайки междинно състояние между нормалната левокамерна функция и левокамерната дисфункция при покой, левокамерната недостатъчност при физическо натоварване вероятно най-ясно се наблюдава като следствие на допълнителното натоварване на следнатоварването при физическа активност върху сърдечната дейност, доближаваща се до максималната си активност.

Характерната тахикардия е резултат от комбинацията между по-бърза диастолна деполяризация и скъсяване на акционния потенциал на сино-атриалните клетки. Рефрактерният период на предсърдните клетки също е скъсен, което обяснява добре известната склонност към възникване на предсърдно мъждене.

Между тиреозните хормони и адренергичната система съществуват сложни взаимодействия и много от клиничните характеристики на хипертиреозизма, като тахикардия, повишено пулсово налягане и тремор, наподобяват подчертаното бета-адренергично състояние при феохромоцитом. Концентрацията на катехоламините в плазмата и урината обаче е нормална или дори понижена при хипертиреозизъм, като няма данни за повишена чувствителност към катехоламините въпреки повишената плътност на β_1 -адренорецепторите в сърдечния мускул. Допуска се, че тиреозните хормони и катехоламините действат независимо на клетъчно ниво, но споделят общи сигнални пътища. Това може да обясни защо неселективните β -адренорецепторни блокери като пропранолол, подобряват, но не преустановяват много от симптомите на хипертиреозизма.

Клинични симптоми

При повечето пациенти с хипертиреозизъм се установяват палпитации и задух при физическо натоварване, въпреки тенденцията за доминиране на симптоми като загуба на тегло при наличие на нормален или повишен апетит, топлинен интолеранс и раздразнителност. Налична вече стенокардия може да се вло-

ши клинически, по изключение може и да се установи новопоявила се стенокардия. Миокардната исхемия се дължи на повишените нужди на тиреотоксичния миокард. Коронарният спазъм може да бъде допълнителен фактор и миокарден инфаркт може да възникне дори в отсъствие на сигнификантни коронарни лезии.⁴ ЕКГ обикновено е в норма, но при тежък хипертиреозизъм може да се наблюдават промени в ST-T-сегмента при отсъствие на исхемична гръдна болка.

Характерно е наличието на синусова тахикардия с честота около 100 удара за минута, с добра напълненост на пулса и разширени граници на пулсовото налягане. Ударът на сърдечния връх е мощен, често се установяват шумове, свързани с кръвотока. Често се наблюдава лек оток около глезените, но рядко се дължи на сърдечна недостатъчност, а, поне отчасти, е израз на понижено дневно/нощно отношение на уринарната натриева екскреция от бъбреците.

Клинически изявената сърдечна недостатъчност е рядко срещана при хипертиреозизъм и обикновено възниква при наличие на предсърдно мъждене с бърз камерен отговор при по-възрастни пациенти с предходна исхемична или клапна сърдечна болест. Въпреки това, високо-дебитна сърдечна недостатъчност се среща рядко, но е възможно усложнение на тежката тиреотоксикоза.

Предсърдно мъждене

При хипертиреозизъм са наблюдавани множество форми на предсърдни и камерни аритмии, но най-честата аритмия е предсърдното мъждене. В неселектирана популация пациенти 10–15% от пациентите с тиреотоксикоза са били с предсърдно мъждене при първичния преглед; честотата на състоянието обаче се понижава поради широкото разпространение на тестовете за изследване на тиреозната функция, което помага ранната диагностика на хипертиреозизма. Предсърдното мъждене е рядка находка при пациентите под 40-годишна възраст, освен в случаите на продължителна и тежка форма на тиреотоксикоза или съпътстващи структурни промени на сърцето. Честотата ѝ нараства с възрастта и е по-висока при мъже; около 50% от мъжете с хипертиреозизъм над 60-годишна възраст са с предсърдно мъждене при първичния преглед. При 13% от пациентите с „идиопатично“ или „еднократно“ предсърдно мъждене, постъпили в кардиологичната клиника, е установено наличието на изявен или субклиничен хипертиреозизъм. Наличието на предсърдно мъждене без ясна етиология трябва да насочи клинициста към изследване на тиреозната функция.⁵

Предсърдното мъждене може да бъде водещият симптом в клиничната картина на хипертиреозизма при възрастни пациенти, като не е задължително да бъде съпроводено с повишение на серумните нива на T3 и T4. Повишените нива на тиреозните хормони

по отношение на референтните им стойности, свързани с понижената концентрация на TSH (субклиничен хипертиреозидизъм), могат да бъдат достатъчен стимул за провокиране на предсърдно мъждане при предразположени пациенти.⁶ Във Фрамингамското проучване, например, ниската серумна концентрация на TSH е свързана с трикратно повишение на честотата на предсърдно мъждане в популация от възрастни пациенти с еутиреоидно състояние; предсърдно мъждане се наблюдава при 28% от пациентите в хода на 10-годишното проследяване.⁷

60% от пациентите с хипертиреоидно предсърдно мъждане възстановяват синусовия си ритъм до няколко седмици след нормализирането на тестовете за тиреоидната функция; половината от останалите възстановяват с кардиоверзия, ако серумната концентрация на TSH е нормална или повишена в момента на процедурата. Най-често неуспешно е възстановяването на синусов ритъм при пациенти с голяма давност на заболяването. Това обикновено са пациенти с лека форма на хипертиреозидизъм, дължаща се на мултиногуларна струма, при които може да бъде повишено само серумното ниво на T3 (T3-токсикоза), но други важни диагностични белези, като например офталмопатия или значимо понижение на телесното тегло, липсват.

Хипертиреоидното предсърдно мъждане обикновено е резистентно на дигоксин, което се дължи поне отчасти на повишението на бъбречния клирънс и действителния обем на разпределение на медикамента. Често е необходимо добавянето на неселективен β -блоккер, за да се постигне адекватен контрол. Напоследък има съобщения и за очакван ефект от приложението на селективни бета-блокери като бизопролол при тези случаи.

Антикоагулация

Системният емболизъм е повишен при хипертиреоидното предсърдно мъждане, но количествената оценка на риска е трудна и в кръстосани проучвания възлиза на 2-20%. С най-висок риск са пациентите над 50-годишна възраст с клапни пороци или хипертония. Все още не е известно дали антикоагулацията има благоприятен ефект при по-младите пациенти със структурно нормални сърца. Тъй като може да възникне емболичен инцидент, се препоръчва антикоагулация с перорален антикоагулант (процелно INR 2–3) при всички пациенти с хипертиреоидно предсърдно мъждане. Постигането на антикоагулантен контрол може да е затруднено, тъй като хипертиреозидизмът повишава чувствителността към някои медикаменти като варфарин.⁸

Хипотиреоидизъм

Симптоматичната тиреоидна недостатъчност има честота 1-2% в общата популация и засяга предимно жените. При отсъствието на предходна радиоизо-

топна терапия или хирургична терапия на болестта на Graves състоянието обикновено се дължи на аутоимунна атрофия на жлезата или на тиреоидит на Хашимото, който се характеризира с дифузно плътно разрастване на жлезата тъкан. За разлика от хипертиреозидизма, понижената серумна концентрация на тиреоидните хормони е свързана с понижение на сърдечния дебит, сърдечната честота, ударния обем и сърдечния контрактилитет и повишение на системното съдово съпротивление. Клиничните симптоми не са така изразени, както при тиреотоксикоза, и обикновено се изявяват само при пациентите с продължителна тиреоидна недостатъчност, при които може да се наблюдава и характерната промяна на лицето. Сърдечни изяви на хипотиреоидизма са синусовата брадикардия, перикардния излив, сърдечната недостатъчност и исхемичната (коронарна) болест на сърцето.

Исхемична болест на сърцето

Клинично изявеният хипотиреоидизъм е свързан с хиперлипидемия и коронарна болест на сърцето. Около 3% от пациентите с продължителен хипотиреоидизъм съобщават за стенокардия, такъв е и процентът на възникване на стенокардия по време на терапия с тироксин. При повечето пациенти стенокардията не се променя, не отслабва и не изчезва при терапия с тироксин; тя обаче може да се влоши и около 40% от пациентите с хипотиреоидизъм и стенокардия не могат да понесат пълната заместителна терапия. Още повече, миокардният инфаркт и внезапната смърт са добре познати усложнения, настъпващи в началото на заместителната терапия, дори при пациенти, получаващи тироксин в доза <25 μ г дневно. Поради тези причини при пациенти със симптоматична исхемична болест на сърцето се препоръчва стартиране на терапията с тироксин с доза 25 μ г дневно и повишение на дозата с 25 μ г на всеки 3 седмици до достигане на дневна доза 100 μ г. На 6 седмица след достигането на пълната доза се измерват нивата на свободните T4 и TSH в серума и дозата на тироксина се ажустира при необходимост.

Субклиничен хипотиреоидизъм

Субклиничният хипотиреоидизъм (състояние, при което серумното ниво на T4 е нормално, а нивото на TSH – понижено) обикновено се предизвиква от аутоимунен (лимфоцитен) тиреоидит, характеризиращ се с наличието на антипероксидазни антитела в серума и често свързан с коронарна болест на сърцето. Така например, в едно постмортално проучване хистологически е потвърден лимфоцитен тиреоидит при 20% от мъжете и 50% от жените с фатален миокарден инфаркт и само при 10% от мъжете и жените, починали по други причини.⁹ Въпреки че хиперлипидемията е чес-

та находка при клинически изявен хипотиреоидизъм, наличието ѝ не може да обясни предпологаемата зависимост между субклиничната аутоимунна тиреоидна болест и исхемичната болест на сърцето. Мета-анализ на резултатите от много проучвания относно ефекта на заместителната терапия с тироксин върху липидния статус при пациенти със субклиничен хипотиреоидизъм, публикувани в периода 1976–1996 г., показва, че възстановяването на серумното ниво на TSH до нормата води до редукция на нивото на общия холестерол само с 0.4 mmol/l и оказва минимален ефект върху нивото на HDL-холестерола.¹⁰

Свръх-заместителна терапия с тироксин?

Съществува схващането, че приложението на тироксин в доза, понижаваща серумното ниво на TSH, може да провокира възникването на сигнификантни сърдечно-съдови нарушения – нарушение на камерната диастолна релаксация, нарушение на сърдечната дейност при физическо натоварване, повишение на средната базална сърдечна честота и предсърдни екстрасистоли.¹¹ С изключение на повишението на индекса на левокамерната маса в нормални граници, тези предположения не бяха потвърдени.¹² Още повече, няма данни, освен резултатите от Фрамингамското проучване, че понижаването на серумна концентрация на TSH при пациентите, които приемат тироксин и имат нормално ниво на T3, е рисков фактор за предсърдно мъждене.

Влияние на сърдечната дейност върху тиреоидните функционални тестове

Интерпретацията на резултатите от тиреоидните функционални тестове може да бъде затруднена при наличието на остро или хронично екстратиреоидно заболяване, като миокарден инфаркт или застойна сърдечна недостатъчност, поради множество метаболически и други причини. При тези състояния се наблюдава потискане на процесите на дейодиране на T4 до T3 в периферните тъкани, което води до изявата на т. нар. „синдром на понижено ниво на T3“, при който, в зависимост от използвания метод на изследване, може да се отчете ниска, нормална или повишена концентрация на свободния T4 в серума. Секретцията на TSH е инхибирана на централно ниво и може да бъде повлияна с медикаменти, например допамин; понижението на нивото на TSH <0.05 mU/l е изключително рядко. Обратно, серумната концентрация на TSH може да се повиши до ниво, характерно за хипотиреоидното състояние, по време на реконвалесценция. Някои серумни, а вероятно и тъканни инхибитори при пациенти с екстратиреоидно заболяване, могат да повлияят свързането на тиреоидните хормони с техните транспортни протеини, предотвратявайки

транспорта на T3 и T4 до клетките и блокирайки свързането на T3 с вътреклетъчните ядрени и цитоплазмени рецептори. Много от тези ефекти могат и да се засилят поради отказа на производителите на лабораторните тестове да разкрият точния механизъм, на който се базират техните продукти. В резултат на това, при използване на различни тестове при един и същи пациент, могат да бъдат отчетени понижени, нормални или повишени нива на T3 и T4.

Несигурността на оценката на тиреоидната функция чрез определяне на нивото на TSH се подчертава и от резултатите, получени при голяма популация хоспитализирани пациенти – ниската серумна концентрация на TSH с трикратно по-голяма вероятност се дължи на екстратиреоидно заболяване, като хипертиреоидизъм, а повишената над 20 mU/l концентрация на TSH най-често се дължи на първичен хипотиреоидизъм.¹³ Комбинацията от ниско серумно ниво на TSH и високо ниво на свободния T4 не е необичайна при пациенти с еутиреоиден статус и сигнификантна сърдечно-съдова болест; следователно изискването за изследване на функционалния тиреоиден статус има основания само в случаите на изявено тиреоидно заболяване като струма, офталмопатия или идиопатично предсърдно мъждене. Дори при съблюдаване на всички правила, съществува група пациенти, при които диференцирането на еутиреоидно от хипертиреоидно състояние не е възможно само с помощта на функционалните тиреоидни тестове. В тези случаи изборът се свежда до назначаване на анти-тиреоиден медикамент за период от 3 месеца.

Биохимичните промени (като понижено ниво на TSH или понижено ниво на T3), асоциирани със заболяване или гладуване, често се приемат за адаптивен отговор към калорийния или протеинов недостиг; все още обаче не е ясно дали хроничното заболяване може да доведе до потенциално рисково състояние на „тъканен хипотиреоидизъм“.¹⁴ Въпреки че понастоящем е прието, че терапията с тиреоиден хормон не е индицирана при пациенти със сигнификантно екстратиреоидно заболяване, това схващане вече се оспорва. Няколко проучвания доказаха подобрението на сърдечния дебит и системната съдова резистентност при пациенти с хронична сърдечна недостатъчност на интравенозна терапия с T3 или перорална терапия с T4.¹⁵

• Сериозни екстратиреоидни заболявания, като сърдечна недостатъчност, могат да доведат до повишение на нивото на T4 и понижение на нивото на TSH и да наподобят картината на хипотиреоидизъм.

• Определянето на нивото на T3 може да подпомогне изключването на тиреотоксикоза в тези случаи, но няма решаваща роля и в някои случаи може да се наложи назначаването на пробна терапия с анти-тиреоидни медикаменти.

• *Основания за функционални тестове на тиреоидната функция има само в случаите на клинични данни за тиреоидно заболяване, като струма или идиопатично предсърдно мъждене.*

Индуцирана от амиодарон тиреоидна болест

Амиодарон е антиаритмичен медикамент с липидно-разтворима бензофуранова молекула, която оказва комплексен ефект върху щитовидната жлеза и може да повлияе значително метаболизма на тиреоидните хормони.^{16, 17} Поради високото съдържание на йод в щитовидната жлеза, амиодарон може да предизвика тиреоидна дисфункция при пациенти със съществуваща тиреоидна болест, а така също и деструктивен тиреоидит при пациенти с нормална щитовидна жлеза. Комбинираната честота на хипо- и хипертиреоидизъм при пациенти, приемащи амиодарон, възлиза на 14-18% и, поради изключително дългия му период на полуживот, тиреоидна дисфункция може да възникне до няколко месеца след преустановяване на терапията с медикамента.

Ефекти на амиодарон върху метаболизма на тиреоидните хормони

Продължителното приложение на амиодарон при пациенти с еутиреоиден статус и без данни за тиреоидно заболяване води до повишение на серумната концентрация на T4 (> 80 pmol/l за свободния T4) и понижение на нивото на T3. Тези промени се дължат на мощната инхибиция на 5'-дейогазата, ензим, конвертиращ T4 в T3. Серумната концентрация на TSH може първоначално да се повиши, а след това да се нормализира, но при някои пациенти пада под 0.05 mU/l. Това прави трудно диференцирането между еутиреоиден и хипертиреоиден статус, тъй като антиадренергичните ефекти на амиодарон могат да замаскират клиничната картина на хипертиреоидизма.

Индуциран от амиодарон хипертиреоидизъм тип I

Една таблетка амиодарон 200 mg съдържа 25 mg йод, като при метаболизма ѝ се освобождават около 9 mg йод. Пациент, приемащ амиодарон в поддържаща доза 400 mg дневно, следователно приема около 18 mg неорганичен йод, което надвишава със 100 пъти препоръчителната дневна доза. Продължителната терапия с амиодарон при пациенти с подлежаща автономна тиреоидна болест, като болестта на Graves в ремисия или нодуларна струма, може да доведе до хипертиреоидизъм (индуциран от амиодарон хипертиреоидизъм тип I). Това не е непременно индикация за преустановяване на терапията с амиодарон, тъй като състоянието се контролира успешно с помощта на антитиреоидни медикаменти. Тази форма на тиреоидизъм обаче

е трудна за лечение, особено в районите с относителен йоден дефицит, каквито са например големи части от Европа. Карбимазол, метимазол и пропилтиоурацил в стандартни дози често не оказват задоволителен ефект и е необходимо добавянето на натриев перхлорат с цел понижаване на йодния прием и нормализиране на хормоналната секреция на жлезата. Терапията с ¹³¹I обикновено не се препоръчва поради относително слабата способност на наситената вече с йод жлеза да концентрира радиоизотопа. Тоталната тиреоидектомия е единственият метод за бързо повлияване на тиреотоксикозата и приложението ѝ е индицирано при пациенти със сигнификантно сърдечно заболяване.

Индуциран от амиодарон хипертиреоидизъм тип II

Амиодарон *per se* може да предизвика и медикаментозно-индуциран деструктивен тиреоидит при пациенти без подлежаща тиреоидна болест (индуциран от амиодарон хипертиреоидизъм тип II). В повечето случаи той отзвучава до 3-4 месеца, независимо дали терапията с амиодарон се преустановява или не. Нарушението на тиреоидната функция е подобно на това при други форми на деструктивен тиреоидит като тиреоидит на de Quervain или постпартален тиреоидит – хипертиреоидизъм, дължащ се на освобождаването на вече синтезираните тиреоидни хормони и задържащ се за няколко седмици, последван от бързо настъпващ хипотиреоидизъм и последващо нормализиране на състоянието.

Диференциална диагноза

Въпреки че има симптоми, по които могат да бъдат диференцирани двата типа хипертиреоидизъм, индуциран от амиодарон (табл. 1), разграничаването

	<i>Тип I</i>	<i>Тип II</i>
Подлежащо тиреоидно заболяване	<i>да</i>	<i>не</i>
Струма	<i>дифузна или нодуларна</i>	<i>необичайна</i>
Усвояване на радиоактивен йод	<i>ниско до нормално</i>	<i>незначително</i>
Антитела срещу TSH-рецепторите в серума	<i>може да са налични</i>	<i>отсъстват</i>
Антипероксидаза (микросомални антитела в серума)	<i>може да са налични</i>	<i>може да са налични</i>
Серумно ниво на интерлевкин 6	<i>нормално или леко повишено</i>	<i>силно повишено</i>
Последващ хипотиреоидизъм	<i>не</i>	<i>възможно</i>

Табл. 1. Критерии за диференциална диагноза между хипертиреоидизъм тип I и тип II, индуциран от амиодарон

им е трудно, тъй като при един и същи пациент могат да действат и двата механизма. В тези случаи се препоръчва назначаването на пробна терапия с карбимазол и преустановяването на терапията след 3-4 месеца. Ако настъпи възстановяване на еутиреоидното състояние на пациента или хипотиреоидизъм, с голяма вероятност може да се постави диагнозата хипертиреоидизъм тип II; персистиращият хипертиреоидизъм е тип I и изисква поддържаща терапия с карбимазол докато продължава терапията с амиодарон и след това.

Оценка на тиреоидната функция преди и по време на терапия с амиодарон

С цел минимизиране на риска от развитие на хипертиреоидизъм тип I се препоръчва изследване за наличие на струма или офталмопатия на Graves, определяне на серумните нива на T3, T4, TSH, микрозомната антипероксидаза и, ако е възможно, установяването на антитела към TSH-рецепторите преди назначаване на терапия с амиодарон. Клиничните белези на тиреоидно заболяване и/или понижена концентрация на TSH в серума, особено ако е асоциирана с наличието на анти-тиреоидни антитела, налага преразглеждане на решението за терапия с амиодарон и консултация с ендокринолог.

Определянето на серумните концентрации на T3, T4 и TSH трябва да бъде извършено отново на 3 и 6 месец след началото на терапията с амиодарон и на всеки 6 месеца след това, дори ако терапията с медикамента е преустановена. В табл. 2 са представени възможните резултати от тиреоидните функционални тестове. Серумната концентрация на T3 е най-добрият индикатор за хипертиреоидизъм, но в някои случаи назначаването на пробна терапия с карбимазол за 6-8 седмици е необходимо за потвърждение на хипертиреоидния статус.

- Амиодарон индуцира хипер- или хипотиреоидизъм при около 20% от пациентите и обусловената от него тиреоидна дисфункция може да персистира или да се изяви за първи път няколко месеца след преустановяването на терапията.

- Тиреоидният статус трябва да бъде оценен преди назначаването на терапия с амиодарон, тъй като пациентите с подлежащо тиреоидно заболяване (често окултно) са изложени на особено висок риск.

- Серумното ниво на T3 е най-значимият и чувствителен индикатор за тиреоидната функция при пациенти на терапия с амиодарон, тъй като, дори при еутиреоидно състояние, инхибицията на периферната конверсия на T4 до T3 може да бъде причина за повишение на нивото на T4 и понижение на нивото на TSH.

	Еутиреоидно състояние (ефекти на амиодарон върху метаболизма на тиреоидните хормони)	Хипертиреоидизъм тип I или II	Хипотиреоидизъм
T3	нормално или леко понижено ниво	повишено >3.0 птоl/L ниво	понижено или нормално ниво
T4	повишено ниво, до 60 птоl/L	повишено ниво	понижено или нормално ниво
TSH	повишено, нормално или ниско ниво	понижено ниво	повишено ниво

Табл. 2. Тиреоидни функционални тестове при терапия с амиодарон

Книгопис

1. Klein I, Levey GS. The cardiovascular system in thyrotoxicosis. In: Braverman LE, Utiger RD, eds. The thyroid, 8th ed. Philadelphia: Lippincott-Raven, 2000:596-604.
2. Woeber KA. Thyrotoxicosis and the heart. *N Engl J Med* 1992; 327:94-8.
3. Forfar JC, Muir AL, Sawers SA, et al. Abnormal left ventricular function in hyperthyroidism. Evidence for possible reversible cardiomyopathy. *N Engl J Med* 1982; 307:1165-70.
4. Wei JY, Genecin A, Greene HL, et al. Coronary spasm with ventricular fibrillation during thyrotoxicosis: response to attaining euthyroid state. *Am J Cardiol* 1979;43:335-9.
5. Forfar JC, Miller HC, Toft AD. Occult thyrotoxicosis: a correctable cause of "idiopathic" atrial fibrillation. *Am J Cardiol* 1979; 44:9-12.
6. Forfar JC, Feek CM, Miller HC, et al. Atrial fibrillation and isolated suppression of the pituitary-thyroid axis: response to specific antithyroid therapy. *Int J Cardiol* 1981;1:43-8.
7. Sawin CT, Geller A, Wolf PA. Low serum thyrotropin levels as a risk factor for atrial fibrillation in older persons. *N Engl J Med* 1994;331:1249-52.
8. Kellett HA, Sawers JSA, Boulton FE, et al. Problems of anticoagulation with warfarin in hyperthyroidism. *QJM* 1986;58:43-51.
9. Bastenie PA, Vanhaelst L, Neve P. Coronary artery disease in hypothyroidism. Observations in preclinical myxoedema. *Lancet* 1967; ii:1221-2.
10. Tanis BC, Westendorp RJ, Smelt AM. Effect of thyroid substitution on hypercholesterolaemia in patients with subclinical hypothyroidism: a re-analysis of intervention studies. *Clin Endocrinol* 1996;44:643-9.
11. Biondi B, Fazio S, Cuocolo A, et al. Impaired cardiac reserve and exercise capacity in patients receiving long-term thyrotropin suppressive therapy with levothyroxine. *J Clin Endocrinol Metab* 1996; 81:4224-28.
12. Shapiro LE, Sievert R, Ong L, et al. Minimal cardiac effects in asymptomatic athyreotic patients chronically treated with thyrotropin-suppressive doses of L-thyroxine. *J Clin Endocrinol Metab* 1997; 82:2592-5.
13. Spencer C, Eigen A, Shen D, et al. Specificity of sensitive assays of thyrotropin (TSH) used to screen for thyroid disease in hospitalised patients. *Clin Chem* 1987; 33:1391-6.
14. De Groot LJ. Dangerous dogmas in medicine: the nonthyroidal illness syndrome. *J Clin Endocrinol Metab* 1999;84:151-64.
15. Hamilton MA, Stevenson LW, Fonarow GC, et al. Safety and hemodynamic effects of intravenous triiodothyronine in advanced congestive heart failure. *Am J Cardiol* 1998;81:443-7.
16. Weirisinga WM. Amiodarone and the thyroid. In: Weetman AP, Grossman A. Pharmacotherapeutics of the thyroid gland. Berlin: Springer, 1997: 225-87.

Пълната библиографска справка е на разположение в издателството и може да бъде представена при поискване.